

Sokszínű
Magyar nyelv

8

MOZAIK

Lénárd Judit
Bernáth Magdolna
Patonainé Kökényesi Katalin

Sokszínű
Magyar nyelv
8

Hatodik kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2019

7

Tanulj tanulni!

13

Mit tanultunk az elmúlt években?

25

Az összetett mondat

61

Szövegalkotás

75

Tömegkommunikáció

97

A magyar nyelv élete

119

Könyv- és könyvtárhasználat

123

Év végi összefoglalás

129

Az anyanyelvi ismeretek áttekintése

Kedves Gyerekek!

A *Sokszínű magyar nyelv* tankönyvcsalád nyolcadikos kötetét tartjátok kezetekben. Segítségével elmélyíthetitek és bővíthetitek az elmúlt években szerzett tudásotokat. Gyarapíthatjátok az anyanyelvünkkel kapcsolatos ismereteiteket: tanulmányozhatjátok az összetett mondatok felépítését, megfigyelhetitek, milyen változatokban él a magyar nyelv, és bepillantást nyerhettek nyelvünk történetébe. Elsajátíthatjátok néhány hivatalos szövegtípus megírásának fortélyait, és a média világából is ízelítőt kaptok: megismerkedhettek jellegzetes műfajaival, és ti magatok is próbára tehetitek majd kreativitásotokat.

A tankönyv fontos célja, hogy a nyelvvel való ismerkedés érdekes, izgalmas legyen a számotokra. Számos feladat játékosan, a humor segítségével mutatja meg nektek a magyar nyelv változatoságát. A feladatokban szereplő szövegrészeket úgy válogattuk össze, hogy kedvet ébresszenek bennetek egy-egy mű elolvasására, vagy éppen további nyomozásra ösztönözzenek titeket valamely témával kapcsolatban. A páros és csoportos feladatok ezenkívül arra is alkalmat adnak, hogy megtanuljatok társaitokkal együttműködni, jobban megismerjétek egymást és önmagatokat is.

A könyv fejezetei a következő módon épülnek fel:

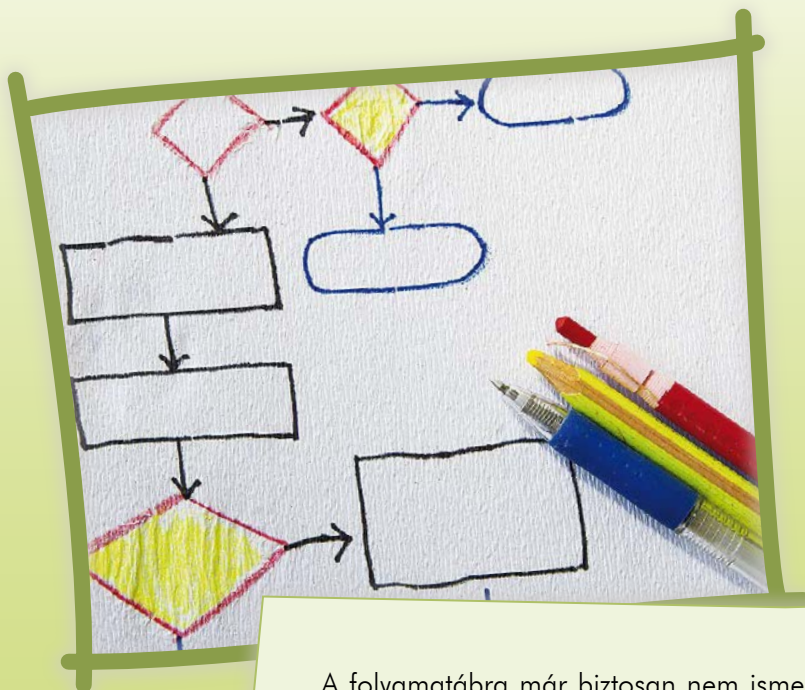
- A *nyitóoldal* bemutatja a fejezet témáját.
- A *leckék* tartalmazzák az új ismereteket.
- A fejezetek végén *összefoglalás* segíti a tanultak rendszerezését.
- A *Függelék* vázlatai és táblázatai összefoglalják az elmúlt évek legfontosabb ismereteit.

Az egyes leckék felépítése:

- A *felvezető, ráhangoló feladatok* segítségével feleleveníthetitek a témával kapcsolatos ismereteiteket, saját tapasztalataitokat.
- Az elsajátítandó ismereteket vastag betűvel és színes háttérrel emeltük ki: sárgával jelöltük a legfontosabb tudnivalókat, fehérrel a többit.
- A *gyakorlófeladatok* a tananyag elmélyítése mellett az önkifejezés fejlesztését is segítik.
- A kis és a nagy buborékokban a tananyaghoz kapcsolódó *érdekeségeket*, hasznos információkat olvashattok. Ezeket nem kell megtanulnotok.

Reméljük, hogy az anyanyelvetekkel való ismerkedés szórakoztató és örömteli lesz számotokra!

A szerzők

A folyamatábra már biztosan nem ismeretlen a számotokra, hiszen számos tankönyvben találkozhattatok vele. Jól átláthatóan, képpé átalakítva mutatja be az egyes folyamatok lépéseit, ezáltal megkönnyítve az adott folyamat megértését. Ebben a fejezetben ahhoz kaptok segítséget, hogy ti magatok is el tudjatok készíteni egy folyamatábrát, így téve hatékonyabbá az önálló tanulást.

Ti milyen módszereket használtok arra, hogy eredményesebb legyen a felkészülésetek?

Tanulj tanulni!

1. a) Nézzétek meg a következő szöveg címét, majd a kép segítségével idézzétek fel, amit erről a témáról tudtok! Ezt követően olvassátok el a szöveget, majd oldjátok meg az utána következő feladatokat!

A papír

A papír cellulóztartalmú növényi rostból töltőanyaggal és enyvvel készült, írásra alkalmas lap. [...]

A papírgyártás legfontosabb alapanyaga a fa (különbéféle fenyő- és lombos fák). Ezenkívül felhasználnak egyéb növényi anyagokat (szalmát, nádat stb.), hulladékpapírt, esetenként pamutrongyot is.

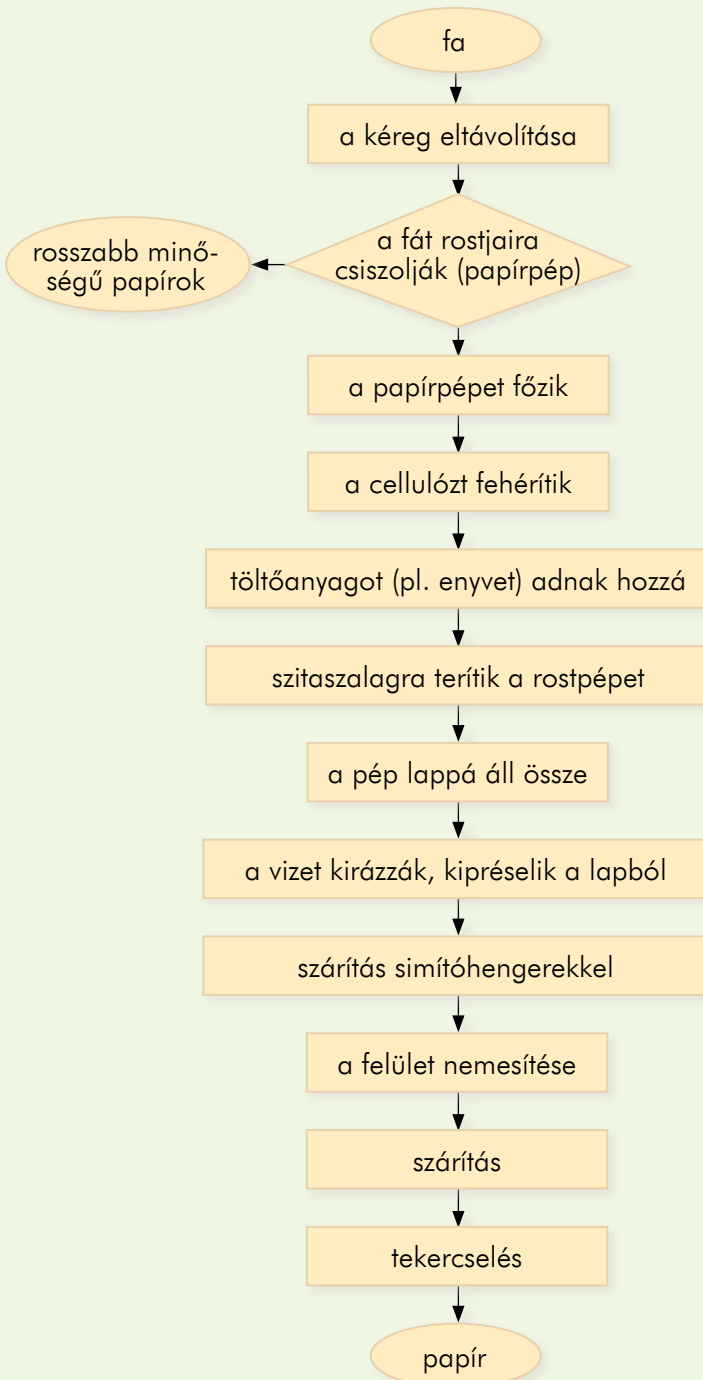
A papírgyárban először a papírpépet vagy rostpépet készítenek el. A fa kérgének eltávolítása után a fát rostjaira csiszolják. Gyengébb minőségű papírok készítésére ez az anyag közvetlenül felhasználható. A jobb minőségű papírok készítéséhez ezt a pépet vegyszerek hozzáadásával nagy nyomás alatt addig főzik, ameddig a cellulózt el nem tudják választani a fa kevésbé ellenálló anyagaitól. A cellulózt ezután fehéritik, majd különféle anyagokat adnak hozzá. A töltőanyagok teszik a papírt sima felületűvé. Az enyvezőanyagok hozzáadása gátolja meg a tinta szétfutását a papíron. Gyakran színezőanyagokat is adnak az alapanyagokhoz.

A pépet ezután a papírgyártó gép végtelen szitaszalagjára terítik egyenletesen, ahol a rostok papírlappá állnak össze. A szitaszalagon előbb kirázzák, majd nagy hengerekkel kiperéselik belőle a vizet. A forró simítóhengerek között a papírszalagot megszárazítják, a felületét nemesítik (fényesítik, mázzal vonják be), majd ismét szárítás következik. A papírt a gépsor végén feltekercselik, és innen kerül a feldolgozóüzemekbe.

(Dr. Siposné Dr. Kedves Éva – Horváth Balázs – Péntek Lászlóné: Kémia 7.)

- b) Keressétek meg a szövegben azt a mondatot, amelyik a legszorosabban kapcsolódik a címhez!
- c) Adjatok érdeklődést keltő („reklámszerpű”) vagy kérdő mondatos címet a fenti szövegnek!
- d) Mi a papírgyártás kiinduló alapja? Hogyan végződik a papírgyártás?
- e) Melyek azok a mondatok, amelyek a papírgyártás lépéseit mutatják be? Keressétek meg őket, majd írjátok ki a füzetetekbe a papír előállításának kulcsszavait!

- f) Mi a szerepe a szövegben kiemelt szavaknak a gyártási folyamat bemutatásában? Beszéljétek meg!
- g) Figyeljétek meg, hogyan jeleníti meg az alábbi ábra a papírgyártás folyamatát! Hasonlítsátok össze az ábra szövegeit a füzetetekbe kigyűjtött kulcskifejezésekkel! Mit tapasztaltok?

A folyamatábra egy tevékenység, jelenség, eljárás egymással összefüggő lépéseit jeleníti meg képszerűen.

Segítségével egyszerűen és szemléletesen leírhatók különböző folyamatok.

Az egyes lépések önálló egységet alkotnak, ezért ezek egy-egy külön alakzatban jelennek meg az ábrán.

Az időbeli folyamatban a haladási irányt nyilak jelölik.

A folyamatára készítésének legfontosabb szabályai:

- Először gondold végig, hogy hogyan kapcsolódnak egymáshoz az egyes lépések!
- Az egymásra épülő lépések közül az elsőt (amelyből következik a többi), írd legfelülre egy ellipszisbe!
- Minden egyes lépést külön téglalappal ábrázolj!
- Ha választási lehetőséghez érsz, azt egy rombuszba írd!
- Az egymás utáni lépések közötti összefüggést nyilakkal jelöld!
- A legutolsó lépést (amely a folyamat végét jelzi) írd legalulra egy ellipszisbe!

2. Olvassátok el az alábbi szöveget, majd oldjátok meg a feladatokat!

A papírhulladék mindennapi életünk állandó kísérője. Amikor ezt a papírhulladékot feldolgozzák, úgynevezett újrapapír keletkezik.

A szelektív gyűjtőkonténerekből a papír útja a gépi, majd a kézi válogatáshoz vezet, ezt követően fajtánként csoportosítva bálázzák az újrahasznosításra váró kötegeket.

A felaprítást követően a feldolgozás kétféle módon folytatódhat: a hagyományos papírgyártás menetének megfelelően pépesítik és vegyszerekkel kezelik az alapanyagot. Egy másik eljárás során a bálák ledarálásával keletkező törmelékot magas hőmérsékleten összetömörítik, így keletkeznek azok a papírtáblák, amelyek többek között a tejesdobozok alapanyagát adják.

a) Adjátok címet a szövegrészletnek!

b) Keressétek meg a szövegben azokat a kulcsszavakat, amelyek az újrapapír előállításának lépéseit fogalmazzák meg!

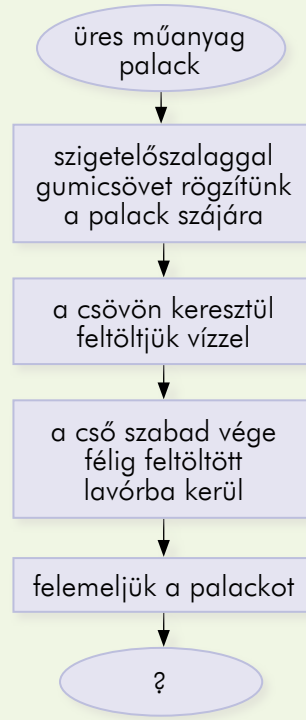
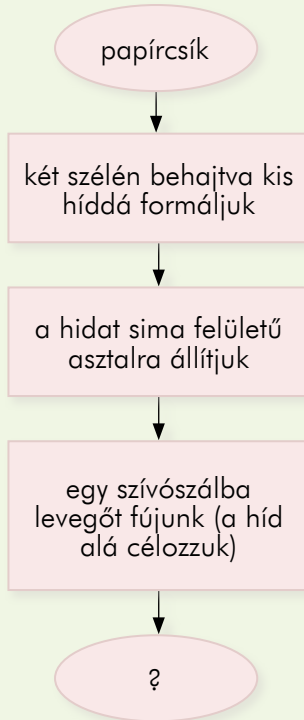
c) Mely lépések térnek el, illetve egyeznek meg az 1. feladatban ismertetett papírgyártási folyamatban leírtakkal?

d) Alkossatok párokat! Készítsetek a kulcsszavak felhasználásával folyamatábrát a fenti szöveghez! Alkalmazzátok a folyamatábra már megtanult elemeit! A füzetetekben dolgozzatok!

e) Hasonlítsátok össze munkátokat más párok folyamatábráival! Melyek sikerültek a legjobban? Miért?

A folyamatábrákban pontosan megtervezett feladatsorokat algoritmusnak is nevezik. Az informatikában, a programozás során is különböző algoritmusokat használnak: a programok ilyen algoritmusok segítségével utasítják a számítógépet egy probléma megoldására.

3. a) Alkossatok párokat, és válasszatok az alábbi folyamatábrák közül egyet! Tanulmányozzátok az ábra lépéseit, és találjátok ki, mi kerülhet az utolsó, üresen hagyott ellipszisbe!

- b) Járjatok utána, mi a magyarázata a folyamat végeredményének! Kutatási eredményeiteket osszátok meg társaitokkal!
 c) Ti milyen hasonló érdekes kísérleteket ismertek? Beszéljétek meg!

4. a) Alkossatok csoportokat! Válasszatok ki egyet az alábbi fotók közül, majd a füzetetekben szerkesszitek hozzá folyamatábrát!

- b) Mutassátok be munkátokat a többi csoportnak! Közösén értékeljétek az elkészült ábrákat!

5. a) Készítsétek el az 1848–49-es forradalom és szabadságharc legfontosabb eseményeinek folyamatábráját a füzetetekben!
b) Hasonlítsátok össze az elkészült munkákat!

6. a) Az alábbiakban összekeverve olvashatjátok egy játék leírását. Rakjátok sorrendbe az egyes lépéseket! Ismeritek ezt a sportot?

- a) Ha a labda leesik, elkapják, nem kézzel ütik, vagy kiütik a pályáról – góll!
b) Az a csapat nyer, amelyik meghatározott idő alatt több gólt dob.
c) A két csapat a zsinór két oldalán helyezkedik el egymással szemben.
d) Az ellenfél játékos a visszaüti vagy előtte max. 3 érintésig adogatja társaival a labdát.
e) A két kiválasztott csapatkapitány csapatot szervez.
f) Minden gól után a pontot nyerő csapat újra átdobja vagy átüti a labdát az ellenfél területére.
g) A kezdő játékos a labdát a zsinór fölött átdobja vagy átüti az ellenfél területére.

- b) Készítsétek el a leírás alapján a játék folyamatábráját a füzetetekben!

Sakk – a logikai játékok királya

Sakkozni bizonyára sokan tudnak közületek is. Ez az egyik olyan játék és egyben szellemi sportág, amely kiválóan fejleszti a játékosok gondolkodását. Ahhoz, hogy a sakkozó helyesen válasszon a lehetséges lépések közül, szinte előre kell látnia a jövőbe. Variációk egész sorozatát kell „végigjátszania” a fejében ahhoz, hogy a lehető legkedvezőbb lépést ki tudja választani. A játékot versenyszerűen űzők tehát képesek egy játszma lehetséges kimenetelét megtervezni: folyamatleíráshoz hasonlóan modellezik a maguk számára nemcsak a saját, de az ellenfél lépéssorait is. Pl.: *Ha a királynővel ide lépek, az ellenfél válaszol a bástyával oda lép, erre én a lóval arra a mezőre ugrok, mire ő a gyaloggal elém vág... Vagy mégsem? Mi lesz, ha a másik nem azzal a bábuval lép, mint amelyiket én vártam? Akkor mit tegyek? Inkább a huszárral indítsam a támadást? Melyik lépésemnek mi lesz a következménye? Hogyan jutok el leghamarabb a győzelemig?*

A sakk játékosan tanít bennünket a logikus, előrelátó gondolkodásra.

Ti milyen logikai játékokat játszatok szívesen? Mit gondoltok, milyen adottságok segíthetnek a felkészülésben egy sakkversenyzőt?

Polgár Judit, a világ legeredményesebb női sakkozója

A hivatalos érintkezésnek és az írásban történő kulturált véleménynyilvánításnak számos szabálya van. Nem mindegy, hogyan mutatjuk be magunkat egy önéletrajzban, hiszen mások ennek alapján formálnak rólunk véleményt. Az, hogy elérjük-e célunkat, nagymértékben függhet attól, miként fogalmazzuk meg kérésünket egy hivatalos levélben. A következő fejezet leckéinek segítségével elsajátíthatjátok mindazokat az ismereteket, amelyek szükségesek egy jó önéletrajz, kérvény vagy akár egy figyelemfelkeltő ajánlás, kritika megírásához.

Előfordult már veletek, hogy kérvényben kellett fordulnotok egy hivatalhoz, intézményhez? Beszéljétek meg!

Szövegalkotás

Az ismertetés és a könyvajánlás

1. Olvassátok el az alábbi szövegeket, majd oldjátok meg a hozzájuk kapcsolódó feladatokat!

Időfutár – A körző titka

Hanna nemrég költözött Budapestre, minden szokatlan: új lakás (egy hetedik kerületi gangos bérház), új iskola (a Sigray), új tanárok, és persze új osztálytársak. Ha ez még nem lenne elég: úton-útfélen egy fura öregemberbe ütközik, megbolondul a számítógépe... és az egésznek valahogy köze van ahhoz a rozsdás körzőhöz, amit az utcán talált. Vajon miért kell mindenkinek ez a körző? Mit akar vele kezdeni Sándor, a vén ócskás, és miért nem tud Hanna sem megválni tőle? És mi köze mindennek Bécshez, a Sakkozó törökhöz és Bujdosónéhez, a törítanárhoz? A rejtélyek kinyomozásában segít Hannának Zsófi, a szuperokos szegedi barátnő, és Tibi, a kicsit lassabb eszű, de hűségesebb osztálytárs. A kalandok szüneteiben pedig arra is van idő, hogy barátságok szakadjanak meg és szülessenek újjá, no és persze szerelmek is szövődnek... A Gimesi–Jeli–Tasnádi-trió rádiójátéka végre regényformában is! Lehetetlen, izgalmas, vicces, mai!

(Pozsonyi Pagony)

A

Gimesi Dóra – Jeli Viktória
– Tasnádi István:
Időfutár – A körző titka

B

Sokat beszélünk a kortárs magyar ifjúsági regény hiányáról. Az *Időfutár* az a könyv, amire annyira vártunk. Szépirodalmi színvonalú, letehetetlenül izgalmas, tele van kortárs kulturális utalásokkal, igazi kamaszok a főszereplői. Átüt az izgalmas cselekményen korunk társadalmi lenyomata. A sodró erejű elbeszélés során pár teljesen mai gimnazista próbál megvédeni egy titokzatos körzőt, amit a főszereplő, Hanna talált, és ami a rejtélyes régiségkereskedő, Sándor jogos tulajdona. Üldözi őket a gonosz Felemásszemű. A nyomozás során mindent felhasználnak: webkamerát, wikipédiát és persze a jó öreg logikát. Vajon miért fáj mindenkinek a foga egy rozsdás, vacak körzőre? Miért vesz meg a történelmtanár egy méregdrága Selmezbánya-térképet? Mit keresnek Hannának a budapesti csatornarendszerben? Az *Időfutár* egyszerre kalandregény és szerelmek, szaktársok, ismerős és vicces iskolai helyzetek regénye. Aki most gimnazista, annak azért nagy élmény, aki már volt csak, az ezzel a könyvvel visszatérhet a gimis éveikhez.

(www.litera.hu)

- a) A két szöveg alapján néhány mondatban foglaljátok össze, mi az *Időfutár – A körző titka* című regény története, kik a főbb szereplői!
- b) Hogyan viszonyulnak a regényhez az egyes szövegek szerzői? Keressétek meg bennük azokat a szövegrészeket, amelyek írójuk véleményét fogalmazzák meg a regényről! Melyik szöveg tartalmaz több ilyen elemet?

- c) Szerintetek kiknek szólhat a regény? Miért? Melyik szöveg tesz utalást arra, hogy kik olvashatják élvezettel?
- d) Mi lehet a célja a szövegekben a mondatfajta változatosságának, valamint a három pont használatának? Beszéljétek meg!

Az ismertetés egy alkotást (pl. könyv, film), egy programot vagy egy használati tárgyat mutat be. Fő célja a tájékoztatás, bár megfogalmazódhat benne alkotójának véleménye is.

Az ajánlás egy bizonyos közönségnek meghatározott célra javasolja a bemutatott alkotást, programot. Értékelést is tartalmaz, az ismertetésnél hangsúlyosabban jelenik meg benne írójának véleménye. Az ajánlás akkor hiteles igazán, ha alkotója érvekkel támasztja alá mondanivalóját. **Részei: a bemutatás, az értékelés (vélemény, érvek) és az ajánlás.**

A **könyvajánlás** egy könyv bemutatását és rövid értékelését tűzi ki céljául.

2. Olvassátok el ismét a B) szöveget, és keressétek meg benne az ajánlás szerkezeti egységeit!

3. Az ismertetés melyik szerkezeti részéhez kapcsolódnak a következő mondatok?

A A csárdás magyar néptánc. A ritmus variálása, váltakozása jellemzi.

B Ugrabugra a Duna-parton

C Ki ne ismerné a magyar lakodalmak népszerű táncát, a csárdást? Ám azt kevesen tudják, hogy ...

D Azoknak ajánlom ezt a programot, akik szeretnek táncolni.

4. Írjatok rövid ajánlást kedvenc könyvetekről! Ügyeljétek arra, hogy írásotok megfeleljen az ajánlás tartalmi és szerkezeti követelményeinek!

5. Írjatok ajánlást kedvenc együttesetek legújabb albumáról vagy egy olyan a közeljövőben tartandó programról, amelyen szívesen részt vennétek!

A kritika

6. Olvassátok el az alábbi szöveget, amelynek témája szintén az *Időfutár – A körző titka* című regény, majd válaszoljatok a kérdésekre!

Zsófi, Tibi és Hanna a szabadkőművesek nyomába erednek

Az *Időfutár – A körző titka* igazi Google-ön alapuló krimi, időutazó regény és kamasz-problémákkal tűzdelt történet. A könyv hátára nyomtatott „12 éven felül mindenkinek” ajánlás valóban igaz. Az *Időfutár* közege egy kisgimnáziumi osztály, a célközönség otthon érezheti magát a történetben, mert hiteles a megidézett terep: az iskola, a diák-szerelem, a Skype, a Facebook, az éjszakai titkos laptopozás. De kortól függtelenül mindenki végigigzgulja a nyomozást a szabadkőművesek kincse után.

A cselekmény mozgalmas és izgalmas, a figyelmet mind a 399 oldalon szinte ugyanolyan élénken tartja fent – részben azzal, hogy egy olyan világba enged bepillantani, amit a tananyag csak érint. [...]

A regény hősei több generációból kerülnek ki. A felnőttek világához tartozik Sándor, az antikvárius öregúr [...]. Ő az a személy, aki a tudást hordozza, az összekötő elem Kempelen¹ és a gyerekek kora között. Vele szemben áll a hatalmat igazgatóhelyettesként és főgonoszként is birtokló Bujdosóné, aki történelmet oktat a Sigray Jakab Gimnáziumban. [...] Hanna, Tibi és Zsófi átlagos iskolások az átlagosnál nagyobb kíváncsisággal. Érdeklődőek, értelmesek, viccesek és nagyon fiatalok.

A regény a főhősökön kívül meglehetősen sablonos karakterekkel dolgozik, azonban ez inkább csak segíti a történetalkotást: nem kell külön bekezdéseket szentelni a mellékszereplők jellemének ismertetésére, mindenki bátran cselekedhet úgy, ahogy az tőle elvárható. Szabikának egy vicc sem túl olcsó, Edinától pedig teljesen természetes, hogy a tanári asztalon ülve sikít egy Lady Gaga-számot, Anya és Apa nem értenek semmit, csak egymással tudnak veszekedni vagy épp édelegni. [...]

(Csobod Luca, *kovfuzve.postr.hu*)

¹ Kempelen Farkas a 18. században élt tudós, feltaláló, aki találmányai révén vált híressé. Legismertebb alkotása a sakkozógép volt.

a) Hasonlítsátok össze a fenti írást a regényről szóló ismertetővel és könyvajánlással! Válaszoljatok az alábbi kérdésekre, majd a szövegekből vett példákkal bizonyítsátok állításotokat!

- Melyik szövegben jelenik meg határozottabban a szerző véleménye a műről?
- Melyik szövegben található a regényről szóló elemzőrész is?

b) Mivel foglalkoznak a szöveg egyes bekezdései? Adjatok nekik a témát megjelölő alcímet!

A kritika olyan műfaj, amely egy szellemi alkotás (pl. festmény, zenemű, irodalmi alkotás, színházi előadás, koncert) értékelését, elemzését tűzi ki célul. Kritikák jellemzően nyomtatott és online sajtótermékekben jelennek meg.

7. **Olvassátok el az alábbi részletet az *Éhezők viadala: Futótűz* című film kritikájából, majd válaszoljatok a kérdésekre!**

[...] Az *Éhezők viadala: Futótűz* korrekt folytatása egy korrekt kalandfilmnek. Emelkednek a téték, újabb adalékokat kapunk az előző epizódban már megismert univerzumhoz (ami az *Éhezők viadala* esetében elég jól felépített és fantáziadús), ráadásul a hót szimplának, de szerethetőnek megírt hősök sem romlottak el útközben. Ami némileg nehezítheti a megértést, hogy a film túlzottan is épít az előző rész ismeretére. [...]

Katniss¹ nem egy túlárnyalt figura, de Jennifer Lawrence² képes életet lehelni belé, és olyan dinamizmussal és tüsszel eljátszani, ami valóban a film motorjává teszi a főhőst. Lawrence remekül működik a csillogó, művi médiahajcihőbe belekényyszerített nyers vadócként, aki egyetlen szemöldökráncolással teszi idézőjelbe az egész felhajtást. Olyan főhős, akiről elhisszük, hogy egy lázadás ikonjává válik. A többi mellékszereplő (Woody Harrelson³, Philip Seymour Hoffman⁴, Stanley Tucci⁵, Lenny Kravitz⁶) is csak használ a filmnek, kivéve a rettentően ciki Donald Sutherlandet⁷ és az ő félelmetesnek szánt szemmeresztéseit.

A film szimbólumrendszere és utalásai (a hatalom fasisztoid jelképei és az ellenállás titkos/tiltott motívumai) néhol túl szájbarágóságok, de ez talán egy tiniknek szóló film esetén megbocsátható. [...] A viadal akciói most is rendben vannak, és akad egy-két kimondottan nyugtalanító próbatétel is. Kicsit több a vér, kevesebb a kamerarángatás, ám elég kurta-furcsa a zárlat. Nem vagyunk érte túl büszkék magunkra, de várjuk az újabb folytatást.

(Bacsadi Zsófia, *Magyar Narancs*)

¹ [kethisz], ² [dzsenifer laurensz], ³ [vudi hárelzon], ⁴ [filip szejmur hofman], ⁵ [szenli tuccsi], ⁶ [leni krevic], ⁷ [dánöld szádörlend].

- Hányféle szempontból vizsgálja a szöveg szerzője a filmet? Beszéljétek meg!**
- Keressétek meg azokat a szövegrészeket, amelyekben a kritika írója bírálatot fogalmaz meg, vagy tetszését fejezi ki!**
- Figyeljétek meg a szöveg nyelvét, szóhasználatát! Mi lehet vele a célja a kritika írójának?**
- Ki lehet a kritika megcélzott közönsége? Miért?**
- Magyarázzátok meg az alábbi kifejezéseket!**
 - „nem egy túlárnyalt figura”
 - „médiahajcihő”
 - „a film motorjává teszi a főhőst”
 - „egy lázadás ikonjává válik”
- Milyen szempontokat vennétek még figyelembe, ha egy filmről készítenétek kritikát? Beszéljétek meg!**

8. **Keressétek az interneten vagy napi- és hetilapokban könyvekről, filmekről, színházi előadásokról szóló kritikákat!**

9. **Írjatok kritikát egy általatok mostanában látott filmről vagy színházi előadásról!**

Az olvasónapló

10. a) Figyeljétek meg az alábbi táblázatot! Hogyan dolgozza fel A kis herceg című regény cselekményét?

Szereplők	Helyszín(ek)	Cselekmény	Megjegyzések
A kis herceg Az iszákos	Az iszákos bolygója	Rövid ideig tartózkodik itt a kis herceg. Az iszákos ugyanis csak azt hajtogatja, hogy azért iszik, mert szégyelli magát, és azért szégyenkezik, mert iszik.	Képesek vagyunk-e szembenézni saját hibáinkkal?
A kis herceg Az üzletember	Az üzletember bolygója	Az üzletember csak a gazdagsággal van elfoglalva, mindent birtokolni akar, még a csillagokat is. Nincs ideje „haszontalan” dolgokra, folyton csak számol. A kis herceggel sem hajlandó beszélgetni.	Mi az, ami birtokolható, és mi az, ami nem? Mitől lesz valami hasznos vagy haszontalan?

- b) Ti szoktatok-e egy általatok elolvasott irodalmi alkotásról emlékeztetőt vagy megjegyzést írni? Milyen formában? Hasznosnak tartjátok-e az ilyen szövegek írását? Beszéljétek meg!

Az **olvasónapló** olyan jegyzet, dokumentum, amely **emlékeztető céllal összefoglalja az olvasott mű legfontosabb eseményeit**. A műből vett idézetek segítségével megfogalmazhatjuk benne az irodalmi alkotás mondanivalóját, felhívhatjuk a figyelmet a benne lévő összefüggésekre, a szereplők közti kapcsolatokra. Naplószerű bejegyzésekkel feljegyezhetjük benne a mű ránk gyakorolt hatását, az olvasás közben felmerült kérdéseket.

11. Alkossatok csoportokat! Készítsetek a fentihez hasonló olvasónapló-részletet valamely kötelező olvasmány egy általatok választott fejezetéből, nagyobb szerkezeti egységből!

12. Készítsetek olvasónaplót a kedvenc könyvetekhez! Segítségként használhatjátok a fenti példát.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Tanulj tanulni! 8

Mit tanultunk az elmúlt években?

2. Mit tanultunk az elmúlt években? 14

Az összetett mondat

3. A mellérendelő összetett mondat 26

4. Az alárendelő összetett mondat I. 31

5. Az alárendelő összetett mondat II. 37

6. Sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok 45

7. A többszörösen összetett mondatok 48

8. A mondatok csoportosítása szerkezetük szerint 53

9. Az összetett mondatok helyesírása 55

10. Összefoglalás 60

Szövegalkotás

11. Véleménynyilvánítás írásban 62

12. A mindennapi élet hivatalos iratai I. 67

13. A mindennapi élet hivatalos iratai II. 72

14. Összefoglalás 74

Tömegkommunikáció

15. A tömegkommunikáció szerepe, feladatai 76

16. A tömegkommunikáció tájékoztató műfajai 80

17. A tömegkommunikáció véleményközlő műfajai 87

18. Reklám, hirdetés, apróhirdetés 90

19. Összefoglalás 96

A magyar nyelv élete

20. A nyelvek osztályozása nyelvtípus szerint 98

21. Nyelvünk eredete, rokonsága 101

22. A magyar nyelv története 105

23. A nyelvváltozatok I. A köznyelv és a csoportnyelvek 112

24. A nyelvváltozatok II. A nyelvjárások 115

25. Összefoglalás 118

Könyv- és könyvtárhasználat

26. Könyv- és könyvtárhasználat 120

Év végi összefoglalás

27. Év végi összefoglalás 124

Az anyanyelvi ismeretek áttekintése

28. Az anyanyelvi ismeretek áttekintése 130

Kislexikon 140

